provincie Zuid-Holland

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

D.L. van Woerden-Kerssen (ChristenUnie), F.J. Hoogendam (SP), E.A.D. Rozenberg-Lazić (D66), T.W.M. Beeloo (Volt), A.H.K. van den Berg (van Viegen) (PvdD), C.N. de Jager (SGP), A.M. Negash (PRO), T.C. Both-Verhoeven (CDA), P. de Bes (JA21) en P.J.H.D. Verkoelen (JOU ZH)
(d.d. 18 september 2026)

Nummer
4481

Onderwerp
Ernstige en spoedeisende verontreiniging van grondwater onder Chemours

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller
Onze leefomgeving mag nooit de vuilnisbak worden voor schadelijke stoffen uit de industrie. Maar uit deze ontwerpbeschikking van OZHZ https://www.ozhz.nl/wp-content/uploads/Ontwerpbeschikking-raamsaneringsplan-PFOA-WVP1-Chemours_Geredigeerd.pdf en dit artikel https://www.ad.nl/binnenland/enorme-pfas-vlek-onder-chemiereus-chemours-officieel-ernstig~a639c9ed/ blijkt dat ca. 2,7 miljoen kuub grondwater rond en onder het terrein van Chemours is vervuild met PFAS/PFOA/TFA, genoeg om duizend olympische zwembaden te vullen. De verontreiniging is volgens OZHZ ernstig en spoedeisend. Chemours /DuPont beschikte al decennialang vóór de huidige ontdekking van de omvangrijke bodem-en grondwaterverontreiniging over kennis over de schadelijke eigenschappen van PFOA. Sinds de jaren '60 weet het bedrijf dat PFOA schadelijk is, in de jaren '70 werd PFOA binnen DuPont gekwalificeerd als toxisch. De rechtbank heeft vastgesteld dat Chemours/Du Pont relevante kennis over de risico's van PFOA in de periode 1984-1998 onvoldoende met overheden heeft gedeeld.

1. *Kennis en meldplicht: Wanneer wist of had Chemours/DuPont redelijkerwijs kunnen weten dat PFAS/PFOA een risico vormde voor bodem en grondwater?*

Antwoord
Sinds 1 januari 1987 is de Wet bodembescherming (Wbb) in werking getreden. Deze datum wordt beschouwd als de datum dat kennis over bodem en bodemverontreiniging verwacht mag worden.

De Rechtbank Rotterdam oordeelde op 27 september 2023 in een tussenvonnis dat de uitstoot van de PFAS-stof PFOA naar de lucht in de periode 1 juli 1984 tot en met 1 maart 1998 onrechtmatig was tegenover de gemeenten. Volgens de rechtbank had DuPont de vergunningverlener en de gemeenten onvoldoende geïnformeerd over de risico's van PFOA en de zorgen die het bedrijf daarover zelf had.

De rechtbank heeft in dat tussenvonnis geen oordeel gegeven over de vraag of DuPont al vóór die periode kennis had over de risico's van PFOA. DuPont heeft de bodemverontreiniging met PFOA in 2005 gemeld bij de gemeente Dordrecht.

2. *Heeft het bedrijf dit tijdig en volledig aan het bevoegd gezag gemeld? Kunnen Gedeputeerde Staten aangeven welke wettelijke zorg-, onderzoeks- en meldplicht hierop van toepassing was en is?*

Antwoord
Voor de aanpak van deze historische grondwaterverontreiniging met PFAO is de gemeente Dordrecht het gevoegd gezag, niet de provincie Zuid-Holland. Deze bodemverontreiniging is in 2005 door DuPont (de voorganger van Chemours) dan ook aan de gemeente Dordrecht gemeld.

Voor de verdeling van de bevoegd gezag taken is in deze een splitsing voor de sanering van de historische bodemverontreiniging (inclusief het uitvoeren van bodemonderzoek naar de omvang, ernst en spoedeisendheid) het beheersen van de verontreiniging en de bevoegdheid voor de milieuvergunning zoals opgenomen in onderstaand overzicht.

Onderwerp	**Bevoegd gezag**	**Wettelijk kader en actie**
Historische grondwaterverontreiniging met PFOA	Gemeente Dordrecht, in mandaat belegd bij OZHZ	Wet bodembescherming, historische bodemverontreiniging grotendeels ontstaan voor 1987. Chemours moet onderzoek uitvoeren naar omvang, ernst en spoedeisendheid van de verontreiniging. Chemours is verantwoordelijk voor de sanering van de verontreiniging binnen de kaders van Wbb en legt hiervoor een saneringsplan ter goedkeuring voor aan het Bevoegd Gezag.
Vergunningverlening en terugdringen van emissies naar lucht en water	Provincie Zuid-Holland, voor zover dit binnen haar bevoegdheden valt	De provincie zet haar bevoegdheden in om de vergunde emissies van Chemours terug te dringen. Dit is een afzonderlijk traject.

Omdat deze verontreiniging grotendeels is ontstaan voor 1987 oordeelt de gemeente Dordrecht dat de zorgplicht van de Wbb niet van toepassing is, maar het kader voor een historische bodemverontreiniging van de Wbb. Het saneringsplan dat door Chemours voor de aanpak van deze verontreiniging ter goedkeuring is voorgelegd aan de gemeente Dordrecht, is in lijn met de regels van de Wbb.

Deze grondwaterverontreiniging bevindt zich inmiddels in het eerste watervoerende pakket, op een diepte van ongeveer 15 tot 29 meter onder het maaiveld.

Bij historische bodemverontreiniging wordt onder meer onderzocht hoeveel grondwater verontreinigd is en of de verontreiniging risico's oplevert voor mens, milieu of verdere verspreiding. Daarbij wordt beoordeeld of sprake is van ernstige bodemverontreiniging en of spoedige sanering noodzakelijk is.

Tussen 2007 en 2025 is de PFOA-verontreiniging gemonitord, samen met andere historische grondwaterverontreinigingen waar de gemeente Dordrecht ook het bevoegd gezag voor is (vluchtige gechloreerde koolwaterstoffen (VOCl) en freonen). Dit gebeurde op basis van het in 1999 vastgestelde raamsaneringsplan. Chemours legde de resultaten periodiek ter goedkeuring voor aan de gemeente Dordrecht.

In 2022 zijn de beoordelingsnormen voor PFOA aangescherpt. De concentraties in het grondwater kwamen daardoor boven de nieuwe actiewaarde te liggen. Naar aanleiding daarvan is een traject gestart om de ernst en spoedeisendheid opnieuw te beoordelen en een specifiek raamsaneringsplan voor de PFOA-verontreiniging op te stellen. Dit plan omvat ook aanvullend onderzoek.

De gemeente Dordrecht heeft aangegeven dat de gevolgde aanpak past binnen de eisen die de Wbb voor deze fase stelt.

3. *Welke maatregelen had Chemours vanaf dat moment moeten nemen en heeft het daaraan voldaan?*

Antwoord
De maatregelen die Chemours moest nemen, hangen samen met de destijds geldende wetgeving (Wet bodembescherming), de aard en omvang van de verontreiniging en de risico's voor mens, milieu en verspreiding via het grondwater.

Voor de historische PFOA-verontreiniging beoordeelt de gemeente Dordrecht als bevoegd gezag in welk tempo de onderzoeks-, beheersings- en saneringsmaatregelen nodig zijn. De verontreiniging wordt sinds 2007 gemonitord. Na de aanscherping van de normen in 2022 is aanvullend onderzoek gestart en een raamsaneringsplan opgesteld dat recent is beoordeeld door OZHZ namens de gemeente Dordrecht.

4. *In welke periode is deze verontreiniging ontstaan en in welke mate loopt de PFAS-verontreiniging van bodem en grondwater onder en rond Chemours door tot op heden?*

Antwoord
De verontreiniging met PFOA is ontstaan in de periode van 1968 tot 2012.

DuPont heeft in de jaren negentig een grondwaterbeheerssysteem aangelegd. Dit systeem was oorspronkelijk bedoeld om andere grondwaterverontreinigingen op het terrein te beheersen (zoals vluchtige gechloreerde koolwaterstoffen (VOCl) en freonen) en verdere verspreiding tegen te gaan. Het systeem is later ook gebruikt voor de beheersing en monitoring van de PFOA-verontreiniging.

De gemeente Dordrecht ging ervan uit dat het systeem een groot deel van de PFOA-verontreiniging op zijn plaats hield. Uit aanvullend bodemonderzoek blijkt echter dat ook buiten het bestaande beheersgebied PFOA in het grondwater voorkomt. Daardoor is niet zeker dat het systeem de volledige verontreiniging voldoende beheerst. Aanvullend onderzoek door Chemours moet duidelijk maken welke aanvullende maatregelen nodig zijn.

De uitkomsten van het onderzoek en de voorgestelde maatregelen worden door OZHZ beoordeeld namens de gemeente Dordrecht.

5. *De zorgplicht van Chemours reikt verder dan het naleven van vergunningen (Tot 2024: Wwb artikel 13, het bedrijf had maatregelen moeten nemen om verontreiniging en verspreiding naar bodem en grondwater te voorkomen.) Hoe beoordeelt GS deze ernstige en omvangrijke vervuiling vanuit de wettelijke zorgplicht van Chemours om verontreiniging te voorkomen, ook waar de vergunning daarvoor geen specifieke eisen stelde? In hoeverre is er sprake van een overtreding van de zorgplicht?*

Antwoord
De provincie Zuid-Holland is niet bevoegd om in de plaats van de gemeente Dordrecht over de aanpak van deze bodemverontreiniging te beslissen.

Omdat deze verontreiniging grotendeels is ontstaan voor 1987 oordeelt de gemeente Dordrecht dat de zorgplicht van de Wet bodembescherming niet van toepassing is, maar het kader voor een historische bodemverontreiniging (zie ook het antwoord op vraag 2).

6. *Indien daar aanleiding toe is, informeert het college van GS dan het OM over mogelijke strafbare milieufeiten?*

Antwoord
Ja. Als daarvoor aanleiding bestaat, informeert het college van Gedeputeerde Staten het Openbaar Ministerie over mogelijke strafbare milieufeiten.

7. *Chemours beschikt over systemen om andere schadelijke stoffen (freonen, chloorverbindingen) af te vangen. De ontwerpbeschikking zegt dat nu onderzocht moet worden of het systeem de PFAS/PFOA-verontreiniging voldoende beheerst. Waarom is een bestaand systeem dat andere verontreinigingen beheerst niet eerder specifiek op PFAS beoordeeld, terwijl de PFOA-verontreiniging al in 2005 bij de overheid is gemeld?*

Antwoord
Zie het antwoord op vraag 4.

8. *Toezicht: Hoe kon dit zo lang voortduren? Waarom is de omvang en verspreiding van deze verontreiniging niet eerder vastgesteld en waarom is het grondwaterbeheersingssysteem niet eerder of onafhankelijk gecontroleerd? Kan het college van GS toelichten hoe zo'n enorme verontreiniging kan ontstaan ondanks het provinciale systeem van vergunningverlening, toezicht en handhaving?*

Antwoord
Voor de aanpak van de historische bodem- en grondwaterverontreiniging met PFOA is de gemeente Dordrecht het bevoegd gezag. De gemeente is verantwoordelijk voor de beoordeling van de omvang, de ernst en spoedeisendheid van deze verontreiniging, het benodigde onderzoek en de maatregelen om de verontreiniging te beheersen en te saneren.

De provincie Zuid-Holland is verantwoordelijk voor de inzet van haar eigen bevoegdheden op het gebied van vergunningverlening en het terugdringen van emissies van Chemours naar lucht en water.
De aanpak van de historische bodemverontreiniging en het terugdringen van emissies zijn twee verschillende trajecten.

De inzet van de provincie om emissies terug te dringen, is toegelicht bij vraag 12.

9. *Onze drinkwaterbronnen moeten beschermd worden tegen vervuiling. Volgens Omgevingsdienst Zuid Holland Zuid is deze vervuiling ernstig en moet het met spoed worden aangepakt. Vraag 9a: In de ontwerpbeschikking staat: "De sanering moet direct beginnen, anders kan de verontreiniging zich verder verspreiden in de ondergrond." Maar Chemours krijgt tot december 2028 de tijd om een plan voor verbetering in te dienen. Dat rijmt niet met "de sanering moet direct beginnen." Waarom wordt de deadline niet in uiterlijk 2027 gesteld, kunnen onderzoek en sanering worden versneld?*

Antwoord
De provincie Zuid-Holland is niet het bevoegd gezag voor de aanpak van deze bodemverontreiniging. Die verantwoordelijkheid ligt bij de gemeente Dordrecht.

In haar besluit geeft de gemeente aan dat de sanering al is gestart en dat hiermee wordt voorkomen dat de verontreiniging zich verder verspreidt. Daarbij wordt gebruikgemaakt van het bestaande grondwaterbeheerssysteem. Er is tijd nodig om te onderzoeken of dit systeem voldoende werkt en of aangepast moet worden.

Ten zuiden en ten oosten van het Chemours-terrein moet om die reden de exacte omvang van de verontreiniging nog worden vastgelegd. Hiervoor is ook onderzoek nodig op terreinen van derden. In de beschikking van gemeente Dordrecht is opgenomen dat dit onderzoek uiterlijk 1 januari 2028 moet zijn afgerond.

Dan moet ook een geohydrologisch onderzoek ingediend worden waaruit blijkt dat de PFOA-verontreiniging door het bestaande beheerssysteem in voldoende mate beheerst wordt.

Deze onderzoeken zijn uitgebreid en technisch ingewikkeld. De beoordeling van de termijnen en eventuele versnelling van de aanpak ligt bij de gemeente Dordrecht als bevoegd gezag.

9b. Welke maatregelen worden vooruitlopend hierop getroffen om verdere verspreiding van PFAS naar grond- en drinkwater te voorkomen?

Antwoord
Sinds de jaren negentig is op het terrein van Chemours een grondwaterbeheerssysteem aanwezig. Dit systeem wordt onder andere gebruikt om de verspreiding van PFAS en andere grondwaterverontreinigingen (VOCl en freonen) tegen te gaan. Volgens de huidige beoordeling voorkomt het systeem een groot deel van de verdere verspreiding van de PFOA-grondwaterverontreiniging.

Daarnaast wordt in opdracht van de gemeente Dordrecht en Evides een "early warning" systeem aangelegd dat eventuele verspreiding van PFOA richting drinkwaterbron tijdig moet signaleren.

10. *Hoe voorkomt het college van GS dat Chemours feitelijk zijn eigen milieuprestaties beoordeelt? Worden de omvang en ernst van de verontreiniging en het risico voor de drinkwatervoorziening onafhankelijk door overheden getoetst en gemonitord?*

Antwoord
Het bodemonderzoek wordt uitgevoerd door een onafhankelijk adviesbureau in opdracht van Chemours. De onderzoeksresultaten worden jaarlijks ter goedkeuring voorgelegd aan de gemeente Dordrecht. De beoordeling daarvan is in mandaat belegd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ). OZHZ beoordeelt de onderzoeksresultaten namens de gemeente Dordrecht en stuurt bij indien noodzakelijk.

11. *Aansprakelijkheid:*
Welke mogelijkheden zien Gedeputeerde Staten om Chemours de kosten van herstel, beheersing en monitoring te laten dragen?

Antwoord
Het college van Burgemeester & Wethouders van de gemeente Dordrecht is het bevoegd gezag voor deze verontreiniging. Voor deze PFOA grondwaterverontreiniging worden de kosten van sanering betaald door Chemours.

12. *De vervuiling van de leefomgeving door Chemours duurt al decennia en overheden lijken er niet voldoende grip op te kunnen krijgen. Welke juridische mogelijkheden zijn er, vooruitlopend op een Europees PFAS-verbod, om deze vervuiling te stoppen?*

Antwoord
De bodem- en grondwaterverontreiniging met onder andere PFOA is grotendeels ontstaan vóór 1987. Vanaf 2012 wordt PFOA niet meer gebruikt in het productieproces van Chemours.
Door onderzoek weten we steeds meer over de schadelijkheid van PFAS en de verspreiding van deze stoffen in het milieu. Daarom zetten Gedeputeerde Staten (GS) sinds 2017 in op het stapsgewijs verminderen van de vergunde emissies van Chemours naar lucht en water, binnen de kaders van de Europese en nationale wet-en regelgeving.

De vergunde emissies van de PFOA vervangende GenX stof HFPO-DA zijn sinds 2017 met 99% verminderd.

GS blijven zich inzetten om de emissies van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), waaronder PFAS, zo ver mogelijk terug te dringen. Daarbij worden de maximale juridische haalbare mogelijkheden benut. Het uitgangspunt is om verdere emissiereductie te realiseren waar dat juridisch mogelijk is.

Binnenkort verwachten GS een uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) in het, door GS ingestelde, hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank Den Haag over de derde ambtshalve aanpassing van de vergunning van Chemours. Deze uitspraak kan meer duidelijkheid geven over de juridische mogelijkheden om emissies verder terug te dringen.

GS informeren Provinciale Staten (PS) afzonderlijk over de uitspraak en gevolgen daarvan voor de mogelijkheden om de emissies van Chemours verder te beperken.

Den Haag, 27 oktober 2026

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,	plv. voorzitter,
drs. M.J.A. van Bijnen MBA	ing. R. Tieman